

Verksamhetsberättelse

År 2024

**Synskadades
Riksförbund**

Innehållsförteckning

Inledning	6
Förbundsstyrelsens arbete	7
Kongress	7
Intressepolitiskt arbete.....	8
Digitalt utanförskap.....	8
Tillgänglighetslagen	8
Jämlik skola och utbildning	9
Folkhögskolor	9
Högskoleprovet	10
Arbetsmarknad.....	10
Arbetshjälpmedel	10
Stöd från Arbetsförmedlingen	11
Habilitering/rehabilitering	12
Ledsagning och färdtjänst.....	12
Ledsagning som liknar personlig assistans	14
Flytt av ledarhundsverksamheten	14
Stationsutropsutredning	15
Krisberedskap	15
Kultur och medier	15
Taltidningar	15
Syntolkning	16
Medlemsnytta	16
Barn och föräldrar.....	16
Anhörigträff	16
Syskonträff.....	17
Sommarläger	17
Digitala föreläsningar om föräldraskap.....	17
Kulturläger	18
Nytt studiematerial	18
Digitalt stöd till distrikten	18
Digitala barnbarn	19
Synlinjen	20
Folkbildning.....	20
Verksamhetsstöd	20

Utbildning personal och arbetsledare i distrikt och lokalföreningar	21
Funktionärsutbildning	21
Nätverk & intressegrupper	22
Krisinstruktörer.....	22
Medlemshantering.....	22
Medlemsregistret.....	23
Medlemsvärkning.....	23
Punktskrift	23
Punktskriftsnämnden	23
Punktskriftskurser	24
SRF Go.....	24
Internationellt arbete.....	25
Nordiskt arbete	25
Europeiskt samarbete.....	26
Internationellt utvecklingssamarbete	27
Funktionshinderslag i Etiopien	27
Utökat stöd till synskadade barn i nicaraguanska skolor	28
Vita käppens dag.....	28
Nationell aktionsplan.....	28
Långsiktig finansiering	29
Insatser 2024	29
Givarbrev 2024.....	29
Valpkalendern 2025	29
Övrigt	29
Resultat 2024.....	29
Valpkalendern.....	29
Givarbrev	30
Övrigt	30
Spontangåvor privatpersoner	30
Testamente	30
Effekt.....	30
Press och media	31
Statistik och nyckeltal	32
Sökord	32
Vilka tar upp våra frågor?	33
Sociala medier	33

Våra egna medier	33
Medieåret som gått.....	34
Trender	34
Slutord	36

Inledning

Synskadades Riksförbund, SRF, har i mer än 135 år samlat synskadade och blinda för att utbyta erfarenheter, kunskap och tillsammans bli ett starkare *vi*. SRF representerar och styrs av personer med synskador och arbetar tillsammans utifrån alla människors lika värde.

Vi vet att när vi sluter oss samman kan vi starkare hävda synskadades rätt till delaktighet och jämlikhet på alla områden i livet och i samhället. När vi gemensamt höjer våra röster mot orättvisor och urholkade stöd blir det svårare att inte höra oss. Läs mer om det under "Påverkansarbete". Men det är inte förbundets enda uppgift, SRF är också ett forum för social gemenskap. Gemenskap genom resor, barnläger, kurser, seminarier, och föreläsningar. Gemenskap genom nätverk, där du kan träffa andra med liknande intressen. Gemenskap genom våra mediekanaler, och genom möten över generationsgränserna, som du kan läsa mer om under punkten "Digitala barnbarn". Det är oerhört glädjande att vi nu för tredje året i rad ökar i antalet medlemmar. Då blir vi fler som kan hjälpas åt att stötta varandra och påverka samhället i en positiv riktning för synskadade.

För att SRF inte bara ska kunna fortsätta, utan också växla upp, all vår viktiga verksamhet krävs långsiktig finansiering. Vår insamlingsverksamhet nådde nya nivåer och vår synlighet i social och reguljär media ökade.

Synskadades Riksförbund ska fortsätta att vara en förening som verkar både inåt och utåt. Vi behöver forum att samlas i och gemensamma berättelser. Under 2024 gjorde vi just detta, genom vår kongress i Göteborg. Där bestämdes inriktningen för kommande år, och förbundets ambitioner är fortsatt höga vilket bland annat fastslogs i det intressepolitiska program som antogs.

Under 2024 kunde vi utöka Synlinjens öppettider för att fler ska få råd och stöd. Vi nådde också ett viktigt delmål i arbetet för bättre ledsagning genom tillkännagivandet till regeringen från en riksdagsmajoritet – en ny lag ska utredas. Vårt internationella arbete har fortsatt att göra skillnad för många människor i sämre bemedlade delar av världen. Vårt förbunds överordnade uppgift är att göra livet för synskadade bättre i det stora såväl som det lilla. Bläddra vidare för fler exempel på hur det tog sig i uttryck under 2024. Trevlig läsning!

Förbundsstyrelsens arbete

Förbundsstyrelsen har haft två olika sammansättningar under 2024, eftersom kongressen ägde rum under året och ny styrelse valdes. Fem nya ledamöter valdes in och förbundsordföranden fick förnyat förtroende. Styrelsen har sammanträtt tolv gånger och arbetsutskottet har haft fyra sammanträden.

Mycket kraft lades under första halvåret på förberedelser inför kongressen. Stadagegruppen utförde ett gediget arbete med att få fram de nya stadgarna som sedan antogs på kongressen. Andra frågor som styrelsen arbetade med var jämställdhet och likabehandling, verksamhetsinriktningen och den ekonomiska strategin. Mycket energi lades också på att diskutera och svara på de 115 motioner som inkommit till kongressen.

Efter många diskussioner med bland annat distriktsordförandena i landet om situationen för distrikt och lokalföreningar, beslutade styrelsen i början av året att tillsätta en organisationsutredning för att försöka underlätta och förenkla för föreningarna.

När den nya styrelsen hade tillträtt efter kongressen, lades mycket fokus på introduktion och utbildning.

Kongress

Den 17 - 20 oktober genomfördes SRF:s kongress i Göteborg. Vårens satsning på att erbjuda utbildning i motionsskrivning resulterade i fler inskickade motioner. Under hösten erbjöds även alla kongressombud samt övriga kongressdeltagare en introduktion till det digitala röstningssystemet Meetings, som användes under kongressen. Kongressombuden beslutade bland annat om en enhetlig medlemsavgift för hela SRF, undantagen branschföreningarna. Ett nytt intressepolitiskt program antogs, där kongressen pekar ut vad SRF tycker i en mängd olika påverkansfrågor. En verksamhetsinriktning för kommande kongressperiod med en framtidsbild för var SRF ska befinna sig år 2035 antogs. En ny förbundsstyrelse valdes också.

Intressepolitiskt arbete

SRF:s intressepolitiska arbete syftar till att förbättra vår målgrupps, synskadades, livsförutsättningar genom att peka på villkor som behöver förbättras. De av styrelsen mest prioriterade områdena är ledsagning, färdtjänst, arbetsmarknad och digitalisering, och nedan följer en överblick över hur arbetet fortsatt under 2024.

Digitalt utanförskap

Det digitala utanförskapet bland synskadade är större än bland befolkningen i stort, enligt bland andra Statistikmyndigheten SCB. För att motverka det har vi belyst det i flera sammanhang, bland annat genom inspel till Post och telestyrelsens, PTS, regeringsuppdrag med syfte att minska det digitala utanförskapet. Vi har också tagit upp problematiken i vårt remissvar över 2023 års public serviceutrednings slutbetänkande.

Vi har på så vis arbetat för att vikten av att tillhandahålla personlig service för den som inte kan nyttja digitala tjänster ska lyftas på den politiska agendan.

Tillgänglighetslagen

Med anledning av den kommande tillgänglighetslagen har SRF:

- deltagit i webinarier anordnade av PTS som kommer att ha tillsynsansvar för merparten av den nya tillgänglighetslagstiftningen i syfte att belysa synskadeintressen,
- haft diskussioner gällande e-boksfrågor med Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, som kommer att ha tillsyn gällande e-böcker.
- haft kontakt med vissa stora aktörer, såsom vissa banker och e-handelsföretag.

Jämlik skola och utbildning

- Vi har arbetat för att funktionshinderskunskap ska vara ett obligatoriskt moment på lärarutbildningarna.
- Vi har tagit fram ett underlag till en debattartikel om vikten av att lärare har kompetens kring elever med funktionsnedsättning. Möjligheten att anordna seminarier för studenter har undersökts.
- Konsekvenser av bristande kunskap hos lärare lyftes i funktionshinderrörelsens alternativrapport gällande hur Sverige uppfyller åtagandena enligt FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt vid FN:s utfrågning av Sverige i Genève. FN är utifrån det oroade över den otillräckliga utbildning som finns för lärare och annan skolpersonal om rätten till inkluderande utbildning.
- Vi har betonat vikten av samverkan mellan stat, region och kommun i våra kontakter med olika aktörer.
- Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, och flera syncentraler har utvecklat sina former för samverkan på ett antal platser i landet.
- Vi har bidragit med inspel till lokalföreningar som har lyft frågan om samverkan vid kontakter med lokala politiker.
- Vi har tillsammans med Riksorganisationen Unga med Synnedsättning, US, genomfört en mindre undersökning bland unga kring utmaningar när det gäller skolors digitala lärplattformar. Syftet var att få fram underlag som kan användas för vidare påverkan. Svaren visar på att eleverna löser problem med tillgängligheten på olika sätt. FN pekar på vikten av inkluderande digital tillgänglighet.

Folkhögskolor

Trenden med att kurser för personer med synnedsättning har försvunnit eller minskat i omfattning på landets folkhögskolor har fortsatt under 2024, inte minst vad gäller rehab-kurser. Det har också varit svårt att genomföra så kallade mellanår eller preparandkurser som ska ge personer med synnedsättning bättre förutsättningar att studera.

SRF har under året både kartlagt situationen och bedrivit påverkansarbete. Från och med 2025 är det åter möjligt för folkhögskolor att arrangera mellanårskurser för dem som inte avslutat gymnasiet då SPSM fått ändrade direktiv och åter erbjuder stöd för dylika kurser.

Högskoleprovet

SRF har tillsammans med US under året varit i kontakt med Umeå universitet som ansvarar för att utveckla högskoleprovet.

Förberedelsemöten om hur en prototyp för hur högskoleprovet kan göras på en dator med adekvat anpassning ska tas fram. SRF och US kommer att delta aktivt i utprovningen av utrustningen och i kommande testomgångar.

Arbetsmarknad

SRF har:

- Fokuserat på digital delaktighet i arbetslivet, främst förbättrade möjligheter för personer med synnedsättning att få adekvata arbetshjälpmedel.
- Arbetat för att arbetssökande med synnedsättning ska få bättre stöd från arbetsförmedlingen, bland annat i form av bidrag till personligt biträde och lönebidrag.

Arbetshjälpmedel

Vårt långsiktiga mål är att all hantering av arbetshjälpmedel ska ske på endast en myndighet, Arbetsförmedlingen, och att hanteringen ska bli både snabbare och effektivare. Idag ansvarar Försäkringskassan för vissa ärenden och vi har i ett första steg begärt en modernisering av Försäkringskassans regelverk.

Efter en uppvaktning från SRF 2023 har Socialdepartementet genomfört en intern utredning om Försäkringskassans förordning om arbetshjälpmedel. Det resulterade i förbättringar i förordningen som trädde i kraft vid halvårsskiftet. Det gäller främst möjligheter till uppdateringar av digitala arbetshjälpmedel och också utbildning i samband med förnyelse av hjälpmedel. Parallellt har vi tagit kontakt med Inspektionen för socialförsäkringen, ISF, som genomfört en utredning om hur regelverken för arbetshjälpmedel tillämpas. ISF lämnade i slutet av året vissa rekommendationer till regeringen som vi behöver följa upp.

Stöd från Arbetsförmedlingen

Under 2024 har SRF bland annat lyft följande med ansvariga politiker och med Arbetsförmedlingens ledning:

- Den stora omorganisationen och de besparingar som gjorts på Arbetsförmedlingen under flera år har fått negativa konsekvenser för personer med synnedsättning.
- Det personliga stödet i jobbsökandet har blivit sämre och besluten om viktiga arbetsmarknadsinsatser har minskat markant under en följd av år.

För att öka våra påverkansmöjligheter har vi i dessa frågor ofta samarbetat nära med Funktionsrätt Sverige, Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet, DHR, och Hörselskadades Riksförbund, HRF. Vi har bland annat:

- Uppvaktat statssekreteraren på Arbetsmarknadsdepartementet där vi ånyo lyfte hur viktigt det är att Arbetsförmedlingen slår vakt om sin specialistkompetens, inte minst synspecialisterna, och att de arbetsmarknadspolitiska stöden används fullt ut.
- Detta har även tagits upp i möte med Arbetsförmedlingens nya generaldirektör. Med henne diskuterade vi också hur kontakterna med potentiella arbetsgivare kan stärkas och informationen om de stöd som finns för att anställa fler med funktionsnedsättning.
- Följt upp med skriftliga inspel till departementet om hur antalet beslut om arbetshjälpmedel, personligt biträde och lönebidrag minskat kraftigt sedan 2014 och förslag om nya uppdrag till Arbetsförmedlingen för att vända den utvecklingen.
- Skrivit till den nya arbetsmarknadsministern med förfrågan om ett möte.
- Skrivit en debattartikel i Altinget om försämringen av arbetsmarknadsstöden med budskapet att "jobbpolitiken har svikit de som har svårast att få jobb". Samtidigt publicerade vi på vår hemsida det öppna brev till arbetsmarknadsministern som kongressen antagit.
- Träffat och gett inspel till den utredning Riksrevisionen genomför om hur Arbetsförmedlingen sköter sitt uppdrag gentemot arbetssökande med funktionsnedsättningar, en granskning som SRF och andra tidigare har föreslagit. Rapport väntas i juni 2025.

Vårt gemensamma arbete har bland annat resulterat i flera regeringsuppdrag till Arbetsförmedlingen både 2024 och 2025. I regleringsbrevet för 2024 fick myndigheten i uppdrag att:

- väsentligt korta tiden för sökande med funktionsnedsättning att få sin funktionshinderkod och därmed tillgång till olika stödinsatser,
- använda lönebidrag mer aktivt för att fler ska få anställning
- med egen personal ge särskilt stöd till personer med funktionsnedsättning som inte får adekvat hjälp via matchningstjänster från fristående aktörer.

Habilitering/rehabilitering

Socialstyrelsen har under 2024 påbörjat en undersökning om resurser inom habiliteringen, bland annat insatser för barn vid syncentralerna. Detta är något vi har efterfrågat under många år.

SRF har ansökt om medel från Allmänna arvsfonden för att genomföra ett projekt i syfte att arbeta fram en modell för rehabilitering av i första hand personer med grav synnedsättning i yrkesverksam ålder och med Iris Förvaltning som utförare. Mot slutet av året avslogs vår ansökan, men en ny kommer skickas in under 2025.

Ledsagning och färdtjänst

Under 2024 har vi valt att arbeta med färdtjänst och ledsagning gemensamt. Båda frågorna handlar om rätten att kunna röra sig och vara delaktig i samhället.

Vi har inriktat mycket av 2024 års påverkansarbete på kontakter med riksdagsledamöter, som genom beslut kan ändra lagstiftningen. Den rättspraxis som utvecklats leder nämligen till allvarliga begränsningar för personer med synnedsättning och risker för isolering och utanförskap. I båda frågorna har det varit svårt att få regeringen att agera. Detta trots att expertmyndigheter lagt konkreta förslag om ändringar i färdtjänstlagen och rekommenderat regeringen att tillsätta en utredning om en särskild lag om ledsagning.

För att föra frågorna framåt har vi under 2024 genomfört en mängd olika aktiviteter:

- Vi har i media uppmärksammat en rad fall som visar hur personer med synnedsättning drabbas av bristerna i nuvarande lagstiftning och hur lagarna tillämpas.
- Vi har fått opinionstexter publicerade såväl i riksmedia som regionalt och lokalt.
- Kontakter har tagits med riksdagsledamöter från samtliga partier, allt från partiledare till gruppleadare i riksdagen och representanter i aktuella utskott, inte minst socialutskottet.
- Enskilda har fått juridiskt stöd från vår förbundsjurist och några av fallen har väckt stor medial uppmärksamhet.

I ledsagningsfrågan arrangerade vi tillsammans med två ledamöter ett riksdagsseminarium i början av april 2024. Fortsatta kontakter togs i maj och enskilda ledamöter ställde frågor i riksdagen om vad regeringen gör för att ändra lagstiftningen. I juni ställde en majoritet i riksdagen sig bakom två motioner med krav på att en särskild lag om ledsagning ska utredas och att ledsagning ska vara kostnadsfri för personer med synnedsättning. Detta skickades som ett tillkännagivande från riksdagen till regeringen.

Färdtjänstfrågan har också konsekvent lyfts i en rad möten med politiker under året och infrastrukturministern har fått frågor i riksdagen om vad regeringen gör med de förslag till lagändringar som myndigheten Trafikanalys föreslagit.

För att nå fler politiker har vi uppmanat distrikten att anordna träffar med sina riksdagsledamöter för respektive län i syfte att lyfta frågorna med dem. Distrikten har även uppmanats att intensifiera det lokala arbetet genom att försöka påverka kommuner och regioner att tillämpa nuvarande lagstiftning mer generöst. Lagen måste börja betraktas som ett golv och inte som ett tak när rätten till insatser ska bedömas.

Eftersom regeringen fortsatt inte har gett några besked av substans om vare sig färdtjänst eller ledsagning har nya kontakter tagits med ansvariga ministrar. Vi har uppvaktat både socialministern och socialtjänstministern med nya propåer om att lagändringar är nödvändiga. Vidare har frågorna lyfts i ett öppet brev till Sveriges statsminister, som antogs vid SRF:s kongress i oktober. Där beskrivs hur flera allvarliga försämringar slår mot personer med synnedsättning och att det nu krävs en frihetsreform för att återupprätta insatser som tidigare varit självklara.

Vi konstaterar att det tar tid och kräver mycket arbete att åstadkomma förändringar. Men det finns ljuspunkter. Vi har under året märkt ett gryende politiskt intresse för våra prioriterade frågor. Fler politiker vet lite mer om de svårigheter personer med synnedsättning möter. Ett kvitto på det är att en majoritet i riksdagen ställde sig bakom kravet på en utredning av en särskild ledsagningslag. De många enskilda fall som tagits upp av media har också betydelse. I särskilt två mycket uppmärksammade fall har vi sett hur allmänheten reagerat över att personer med synnedsättning inte får det stöd de borde få. Det har också lett till att kommunala beslut har ändrats till förmån för enskilda som SRF på olika sätt har stöttat.

Ledsagning som liknar personlig assistans

SRF har anordnat ett webinarium för medlemmar på temat ledsagning som liknar personlig assistans. I fokus stod vikten av att själv få rekrytera ledsagare. Webbinariet syftade dels till att inspirera till att fler ska kunna få ledsagning på sina villkor, dels att stärka påverkansarbetet kring ledsagning och reflektera över hur vi vill att en bra ledsagarservice ska fungera.

Flytt av ledarhundsverksamheten

Den 1 april 2024 flyttades ledarhundsverksamheten över till myndigheten för delaktighet, MFD. SRF följer nu verksamheten via det nybildade användarrådet. Under året har förbundsstyrelsen också utrett hur vi ska arbeta intressepolitiskt med ledarhundsfrågor under kommande år. Hittills har vi med tillfredsställelse sett att Diskrimineringsombudsmannen valt att driva flera ärenden som rör Ledarhundsförare. Detta efter diskussioner med bland annat SRF.

Stationsutropsutredning

Efter att SRF under 2023 bidragit till att stoppa planer på att minska antalet utrop av tåg på ett stort antal stationer startade Trafikverket ett femårigt projekt med personer med synnedsättning som målgrupp. Projektet tog sin början under hösten 2024. Syftet med projektet är att hitta en långsiktig lösning för högtalarutrop på järnvägsstationer och att förbättra förutsättningarna att orientera sig i stationsmiljöer.

Krisberedskap

Vi har tagit fram ett ställningstagande kring krisberedskap med fokus på synskadefrågor. Syftet är att väcka ett intresse hos nationella beslutsfattare och kommuner. En del av frågorna i ställningstagandet togs upp när förbundsordförande Niklas Mattsson deltog i FN:s möte om krisberedskap i FN-högkvarteret i New York i juni. Många av frågorna i ställningstagandet berördes också i en paneldiskussion under public serviceföretagens temadag om krisberedskap i december. SRF deltog i panelen.

Kultur och medier

Taltidningar

I januari uppvaktade förbundsordförande Niklas Mattsson tjänstemän på kulturdepartementet med krav på åtgärder med anledning av förslag från Myndigheten för tillgängliga medier om en moderniserad taltidning. Bland annat skulle gratistidningar få bli taltidning och fler skulle kunna få speciell mottagarutrustning för att kunna läsa taltidningar.

I november kom en promemoria från Regeringskansliet med förslag som i stort stämmer överens med våra krav och som väntas bli verklighet under andra halvåret 2025. På så vis bör fler personer med synnedsättning kunna ta del av dagstidningar och andra tidningar, däribland tidningar med speciell information för gruppen som ges ut av regioner och kommuner.

Syntolkning

SRF har deltagit i Lunds universitets samverkansnätverk om syntolkning. Nätverket avvecklades i juni eftersom projektiden var slut. SRF har genom nätverket bidragit med brukarperspektiv i pågående forskning, som förhoppningsvis kan omsättas i praktiken och därmed utveckla syntolkningen.

Vi har även träffat den pågående filmutredningen och framfört våra krav om att alla filmer som får produktionsstöd av Svenska Filminstitutet ska vara syntolkade i syfte att öka möjligheterna för personer med synnedsättning att ta del av film.

Medlemsnytta

Barn och föräldrar

Många synskador uppkommer eller blir värre med åldern, men andra finns där från livets början. SRF:s barn- och föräldraverksamhet syftar till att sammanföra barn- och unga i liknande livssituationer såväl som föräldrar till barn med synnedsättningar.

Anhörigträff

Syftet med våra anhörigträffar är att anhöriga till barn och unga med synnedsättning ska få träffa andra anhöriga och dela med sig av sina erfarenheter och den kunskap som de har utifrån sin egen situation. Det är lätt att känna en ensamhet och ett utanförskap i rollen som anhörig. Det kanske finns en oro för framtiden, man känner att man gör så gott man kan men har ändå en känsla av att inte räcka till.

SRF genomförde en träff för 18 anhöriga till barn med synnedsättning på Almåsa havshotell den 12–13 april. Förutom erfarenhetsutbyte diskuterades skolfrågor, ledsagning, bemötande och olika typer av stöd man kan ge som anhörig.

Vi besökte Svartkrogen som är en viktig upplevelse för seende, man får en förståelse för hur det kan vara att inte ha någon syn alls. Att äta, prata, umgås och förflytta sig i totalt mörker är en ovan men nyttig erfarenhet för de anhöriga. De tog fram sina andra sinnen som känsel, lukt, hörsel och smak och reflektionerna efteråt var bland annat att "det här var faktiskt okej".

Syskonträff

Som syskon kompletterar man varandra med sina olikheter och det vill vi uppmärksamma genom syskonträffar där barn med synnedsättning får ta med sig sitt seende syskon. På så sätt stärker vi förståelsen för varandras behov och intressen.

Årets syskonträff ägde rum på Almåsa den 24–25 maj. Fem familjer deltog och det var totalt 17 deltagare. Syskonen pratade om sina styrkor och att det är viktigt att identifiera dem så att man vet var och hur man kan komplettera varandra som syskon oavsett funktionsnedsättning.

Sommarläger

Barn och unga med synnedsättning har behov av att träffa likasinnade för att stärka identiteten och självkänslan. 36 barn och ungdomar med 15 lägerledare varav fyra av ledarna med en egen synnedsättning samlades på Ågestagården vid Farsta Strand 24–29 juni för ett sommarläger med mycket sol och bad och paddling med både paddle boards och kanoter.

Förutom att bada och äta glass åkte vi till trampolinparken Hop´n Bop där det finns stora studs mattor, klätterväggar och hinderbanor. På gården hade vi också mycket aktiviteter och en av dem var en sinnesjakt där man tränade olika sinnen på olika stationer. Man tränade bland annat luktsinnet på en station genom att lukta på olika kryddor. Det fanns även en station med roliga lekar.

På gården fick de yngre barnen en helt egen godiskiosk att handla i och tonåringarna åkte till Farsta Centrum en dag och shoppade. Sista kvällen var det såklart det traditionsenliga discot med barnens egna uppträdanden. Det var ett lyckat sommarläger med glada och nöjda barn och ungdomar.

Digitala föreläsningar om föräldraskap

Att vara förälder till en tonåring kan innebära många utmaningar. Har barnet dessutom en synnedsättning som gör att man känner sig annorlunda i en redan kravfylld miljö kan stressen ökas ännu mer. Under året erbjöd vi två föreläsningar med fyra olika aktörer med syfte att uppmärksamma de svårigheter och utmaningar det innebär att vara förälder samt stötta och ge kunskap till föräldrar och personer som arbetar med barn och unga med synnedsättning.

Kulturläger

Ännu ett tillfälle för barn och unga med synnedsättning att träffa andra vänner som har en synnedsättning genomfördes, ett kulturläger på höstlovet 27–29 oktober på Lillsveds folkhögskola med 17 barn. Aktiviteter på lägret var lekar, spel, disco, rörelsepass och häng med kompisar. Vi gjorde också en utflykt till Dramaten i Stockholm där vi fick en guidad tur.

Nytt studiematerial

”Det ordlösa språket – kroppsspråk när man inte ser” består av två delar, varav den första delen är riktad till vuxna och den andra delen är riktad till barn och ungdomar.

Några olika skribenter har skrivit om sin syn på kroppsspråket utifrån sin synstatus. Inspiration har även hämtats från materialet ”Ser du vad jag säger” som kom 1995. Delar av materialet har testats under två workshoppar på Almåsa.

Syftet är att materialet ska vara självinstruerande, enkelt att använda och att det inte ska finnas några rätt eller fel.

Digitalt stöd till distrikten

Vi har anordnat ett webinarium med distrikten om digital rehabilitering. Syftet var att bidra till en ökad digital inkludering bland SRF-medlemmar och andra med synnedsättning. Under webinariet gavs utrymme för distrikten att:

- utbyta erfarenheter från projekt och studiecirkelar om stöd till synskadade i att lära sig att använda smarta mobiltelefoner och annan digital teknik,
- diskutera vad SRF respektive samhället bör göra för att fler ska bli digitalt inkluderade.

Digitala barnbarn

Vi har startat upp utbildningen Digitala barnbarn. Vårt långsiktiga mål är att minska det digitala utanförskapet och skapa en mer inkluderande vardag för äldre med synnedsättning. Utbildningen bygger på att unga synskadade fungerar som utbildare och stöttar våra äldre medlemmar i att hantera modern teknik med hjälpmedel. Fokus ligger på att använda smarta telefoner med synhjälpmedel som förstoring och talsyntes, samt appar och tjänster som underlättar vardagen och förbättrar möjligheterna till sociala kontakter.

Äldre synskadade är en grupp som är särskilt utsatt för digitalt utanförskap och löper dessutom större risk för social isolering och ofrivillig ensamhet. Samtidigt ger digital teknik möjlighet att bryta utanförskap och ofrivillig ensamhet genom att underlätta sociala kontakter och deltagande i aktiviteter, exempelvis föreningsverksamhet på webben.

Under hösten påbörjades individuella utbildningar i fyra av våra distrikt. Totalt anmälde sju distrikt intresse, men vi stötte på svårigheter med att hitta utbildare i tre av dem. Därför kunde endast fyra distrikt komma i gång. Vi planerar att starta utbildning i de återstående tre distrikten under våren 2025. Vårt initiala mål var att utbilda minst fem elever per distrikt och totalt nå 25 elever över hela landet under 2024. Vid årsskiftet kunde vi räkna till att 22 äldre personer med synnedsättning deltagit. En utmaning har varit att besked om finansiering kom sent och därför startade projektet något senare än planerat vilket påverkat antal deltagare.

De elever som slutfört utbildningen har visat på ökad självständighet och trygghet i att använda sina smarta telefoner och andra elektroniska enheter som datorer och surfplattor. De kan nu enklare utföra vardagliga uppgifter som att:

- Ringa och skicka SMS till anhöriga eller bekanta.
- Använda betalningslösningar som Swish.
- Köpa bussbiljetter och hantera kollektivtrafik-appar.
- Utnyttja hjälpmedels-appar för textigenkänning och förstoring.
- Delta i digitala möten via och hålla kontakt med familj och vänner genom sociala medier.

Synlinjen

Synlinjen är SRF:s nationella informations- och rådgivningstjänst. Synlinjen tar emot samtal och e-post från bland annat synskadade, anhöriga, skolpersonal och personer inom synrehabiliteringen. Några vanliga frågor handlar om allmänna tips, rättigheter, tillgänglig teknik och mer emotionella utmaningar relaterade till att vara nysynskadad, isolerad och nedstämd.

Synlinjen har sedan lanseringen stadigt växt och 2024 registrerades 1 283 ärenden, en ökning med runt 26 procent jämfört med 2023.

Det här är bland annat ett resultat av att Synlinjen i februari utökade sina öppettider till alla helgfria vardagar, rådgivningen hade för första gången öppet hela sommaren vilket var väldigt uppskattat, samt att tjänsten hade en mer stabil bemanning under året vilket medförde att ärenden kunde besvaras snabbare.

Folkbildning

Vi har tekniskt anpassat 22 nya titlar samt producerat 2 206 kopior av nya och äldre titlar under året till synskadade och personer med dövblindhet som deltar i studieförbundens och folkhögskolornas folkbildningsverksamhet.

Verksamhetsstöd

Verksamhetsstödet är för flera distrikt, lokalföreningar och branschföreningar den enda möjligheten att genomföra medlemsaktiviteter. Verksamhetsstödet uppgår totalt till 1 150 000 kronor.

År 2024 inkom 48 ansökningar till en sammanlagd summa av 1 655 850 kronor. Beslut togs att bevilja 39 ansökningar till en summa av 1 185 000 kronor.

Ett problem vi dras med är att de sökande har något för stora ambitioner och inte alltid genomför de aktiviteter som beviljats bidrag för. Detta gör att inte hela den beviljade bidragssumman betalas ut.

Utbildning personal och arbetsledare i distrikt och lokalföreningar
Eftersom det år 2024 anordnades kongress, såg upplägget på våra utbildningar något annorlunda ut än vanligt.

Ombudsmännen hade ett utbildningstillfälle för verksamhetsutveckling på Almåsa. Den andra utbildningen genomfördes i samband med kongressen.

Administratörerna hade sin årliga utbildning i november. Arbetsledare har i regel två utbildningar per år, en endast för arbetsledare och en utökad som vi benämner arbetsgivarkonferens.

Kongressåret 2024 valde vi av tidsbrist att endast ha en utbildning för arbetsledarna.

Funktionärsutbildning

Utbildningarna började med två utbildningstillfällen på regional nivå, den första i februari och den andra i september. De regioner som var först ut var Region syd (SRF Blekinge, Kronoberg, Kalmar, Jönköping & Skåne) och Region DEST (SRF Sörmland, Östergötland, Värmland & Örebro län).

Både nya förtroendevalda och eventuellt framtida funktionärer fick möjligheten att gå denna utbildning från nämnda distrikt.

Effekten av utbildningen har redan märkts med bland annat nya förtroendevalda i styrelser och även ett par nya distriktsordföranden som gått utbildningen.

Utbildningens innehåll utvärderas efter varje tillfälle, där deltagarna får möjlighet att ge återkoppling. På så sätt kommer innehållet ständigt att kunna utvecklas.

Hittills har endast ett distrikt av de som tagit del av utbildningen fyllt sina deltagarplatser. Vi hoppas på att fler funktionärer vill ta del av utbildningen framöver.

Nätverk & intressegrupper

Nätverket för synsvaga och SFF (Synskadade flerfunktionsnedsatta) har under året haft flertalet digitala träffar för medlemmarna. Exempel på de teman som träffarna har haft är:

- Inför kongress 2024
- Poesicirkel
- Julkafé
- Påverkan inom EU
- Samhället för synsvaga.

Intressegruppen LSS & SOL-gruppen har också haft en digital träff med inriktning på LSS-frågan.

Nätverket för synsvaga har nu 70 medlemmar.

Krisinstruktörer

SRF har tidigare, tillsammans med Civilförsvarsförbundet, utbildat 17 krisinstruktörer. Dessa är medlemmar med synnedsättning i SRF som nu går under namnet Synliga instruktörer. Dessa har som uppdrag att, vid förfrågan, utbilda allmänheten inom krisberedskap.

Under 2024 har instruktörerna gått en vidareutbildning inom krisberedskap som bland annat utgick från MSB:s nya folder "Om kriget eller krisen kommer".

Medlemshantering

Under året har SRF påbörjat en utveckling av årsaviseringen, så att medlemmar som har ett aktivt konto hos Kivra ska få sin årsvisering där oavsett medieval.

Vi har även påbörjat en utveckling av nya medlemskap så att de ska ges möjlighet att få sin första avi via Kivra och inte som idag då de skickas med svartskrift.

Satsningen från SRF och Unga med Synnedsättning (US) för gemensamt medlemskap har fortsatt, genom att de som är medlemmar i SRF erbjuds kostnadsfritt medlemskap i US. SRF har skickat ut erbjudande till de som är medlemmar i SRF om ett kostnadsfritt medlemskap i US. Även ett erbjudande till dem som bara är medlemmar i US om möjligheten att bli medlem med i SRF skickades ut under året.

Medlemsregistret

SRF har tagit fram ett utbildningspaket för våra användare av medlemsregistret, där alla våra användare har erbjudits utbildning i Prisma, vårt program för hantering och lagring av uppgifter i medlemsregistret.

Medlemsvärkning

I mars gjordes ett utskick i organisationen med tips på aktiviteter, goda exempel från medlemsveckan 2023 samt information om material och vem som kan kontaktas på rikskansliet kring frågor som rör medlemsvärkning och medlemsutveckling.

Målet för antalet medlemmar sattes till 11 500. Vid årsskiftet hade vi ett medlemsantal på 11 647 vilket innebär att vi nått årets mål. Det är tredje året i rad som vi ökar i medlemsantal.

Punktskrift

Vi har fortsatt att lyfta kravet på punktskrift i skollagen i kontakter med relevanta aktörer.

- Genom Punktskriftsnämndens barnpunktgrupp har vi försökt att inspirera till att de instanser som har uppdrag inom punktskrift för barn, tydliggör behovet utifrån sina ansvarsområden. Planeringen inför punktskriften 200-årsjubileum år 2025 påbörjades.

Punktskriftsnämnden

SRF har nominerat tre medlemmar till Punktskriftsnämnden. Nämnden har i uppdrag att främja och utveckla svensk punktskrift samt bedriva internationellt samarbete kring punktskriftsfrågor.

Under 2024 fokuserade nämnden framför allt på att utveckla den svenska åttapunktskriften så att det bland annat går att läsa grekiska

tecken och att göra det möjligt att visa matematisk och naturvetenskaplig punktskrift digitalt. På så vis bör fler blinda personer kunna studera mer effektivt och få och behålla ett arbete.

Punktskriftskurser

Sex nybörjarkurser har genomförts på vardera fyra dagar på Almåsa Havshotell, varav en var för personer med dövblindhet. På kurserna för synskadade deltog 40 deltagare vilket är maxantalet, 27 av dem var kvinnor och 13 var män. På kursen för personer med dövblindhet deltog fem personer, fyra kvinnor och en man.

På Retina Sveriges (de som förut hette RP-föreningen) höstmöte arrangerade vi en dag om punktskrift som var mycket uppskattad av de runt 30 deltagarna.

Vi kan konstatera att efterfrågan på våra undervisningsmaterial har minskat under året. "Lär dig punktskrift" har beställts i 48 exemplar, "Träna punktskrift" i 24 exemplar och 19 punktceller. Vår broschyr "Punktskrift – lär dig läsa med fingertopparna" har en jämn efterfrågan, men våra punktskriftsalfabeten har beställts i större omfattning.

Under SRF:s kongress delades stipendiet till Eva Björks minnesfond ut för tredje gången. Det går till någon som har utvecklat punktskriften i samhället. Denna gång gick priset till Mona Forsell och Ulrika Nyberg för en mycket lång gärning för främjande av punktskrift på olika sätt - inte minst inom företaget Punktdesign.

SRF Go

Genom att resa får medlemmarna ökad självständighet och uppmuntras att utmana sig själva genom nya upplevelser. Medlemmarna kan välja att delta i gruppresor eller organisera egna individuella resor genom projektet "Skräddarsy egen resa". SRF Go anlitar ledsagare, vars kostnader täcks av SRF, medan medlemmarna själva står för sina egna resekostnader.

Medlemmarna erbjöds traditionella gruppresor till populära destinationer som Holland, Prag, Teneriffa, Mallorca och en längre resa till Thailand, bland flera andra. Förutom dessa internationella resmål fanns även alternativ inom Sverige, med upplevelser i Västergötland, Skåne och Stockholm, för att nämna några. Gruppresorna samlade cirka 80

deltagare i olika åldrar, som fick hjälp av 30 ledsagare. SRF Go erbjöd ett varierat urval av färdmedel, och resenärerna kunde välja att resa med buss, flyg, båt eller tåg – ett flexibelt och uppskattat alternativ för alla åldrar.

Under året inkom 22 ansökningar om bidrag för att genomföra egna resor inom projektet "Skräddarsy egen resa", och 13 personer beviljades bidrag. Medlemmarna planerade och bokade sina egna resor (bidraget täcker endast kostnaden för ledsagaren, upp till 15 000 kr). Resor har genomförts till alla typer av destinationer, från Västerbotten och Uppsala i Sverige till Europa, Sydafrika och Australien.

Nedan följer några citat från medlemmarnas egna redogörelser från sina resor:

"Jag är verkligen supernöjd med denna resa."

"Det var en oerhört värdefull och betydelsefull resa för mig."

"Jag är verkligen glad att jag fått göra denna resa och skulle önska att många andra synskadade kunde göra detsamma. Att få resa med en ledsagare som man själv känner och som man väljer själv är helt perfekt. Att planera resan tillsammans gör att man ser fram mot den extra mycket."

"Den här resan har varit en viktig pusselbit i min strävan att bryta livslång indoktrinering och skam, att hitta min väg och den jag är."

Internationellt arbete

Nordiskt arbete

Nordiska Samarbetskommittén (NSK) har haft digitala möten under året. Ett fysiskt möte ägde rum i Stockholm i september. Vid mötet diskuterade deltagarna ramarna för de olika arbetsgrupperna och de utmaningar grupperna har. Arbetet i de olika arbetsgrupperna utvecklas positivt. Vid mötet samtalade deltagarna om den kommande utvidgade nordiska konferensen i Norge. Frågor om tillgänglighetsdirektivet och tillgängliga val diskuterades.

Arbetsgruppen för frågor om jämlikhet och likabehandling har haft ett fysiskt möte i Helsingfors i september. Arbetsgruppen har tre undergrupper. SRF deltar i gruppen om digital delaktighet. En sammanställning om hinder för digital inkludering i de nordiska länderna är gjord. Gruppen som fokuserar på våld har samlat information om hur organisationerna arbetar internt mot våld och trakasserier. En grupp har arbetat med frågan om medlemskap i organisationerna. Arbetsgruppen för ungdomsfrågor har haft ett fysiskt möte i Helsingfors i september. Gruppen har enats om att fokusera på utbildningsfrågor. Samtliga arbetsgrupper har haft digitala möten under året.

Europeiskt samarbete

Vi deltog med en delegation vid European Blind Unions, EBU:s, generalförsamling i Lissabon den 12:e till 14:e februari. I anslutning till generalförsamlingen anordnades möten med EBU:s nätverk för synsvaga och EBU:s kvinnonätverk. Maria Thorstensson som sitter i SRF:s styrelse valdes till generalsekreterare.

EBU:s styrelse har haft tre möten under perioden. Ett i samband med generalförsamlingen, ett i Helsingfors och ett i Madrid. Vi har presenterat SRF vid ett webinarium anordnat av EBU. Syftet var att medlemsländerna ska lära känna varandras verksamheter. Vi har medverkat i ett poddavsnitt om vårt arbete med digitaliseringsfrågor. Vi har deltagit i arbetet i EBU:s arbetsgrupp för punktskrift. Gruppen har bland annat förberett för aktiviteter i samband med att punktskriften firar 200 år.

EBU beslutade om att arbeta på ett nytt sätt med arbetsgrupper, kommissioner och forum. Vi har anmält ett antal personer till de olika arbetsgrupperna och forumen. Under första delen av året har vi varit ordförande för Liaison Commission som är EBU:s organ för EU-frågor. Håkan Thomsson deltog vid ett möte i Bryssel med European Disability Forum, EDF, samt ett möte med EU-kommissionens Disability platform.

Han deltog även vid EDF:s generalförsamling. Vi har deltagit vid ett möte i Warszawa med den nya Advocacy commission, AC-kommissionen, som ersätter den tidigare LC-kommissionen. Genom att vi har varit aktiva i den tidigare LC-kommittén och i den nya AC-kommissionen får vi värdefull information om viktiga frågor på EU-nivå. Vi har även möjlighet att lämna inspel till EBU:s arbete gentemot EU.

Internationellt utvecklingssamarbete

Arbetsgruppen för internationellt utvecklingsarbete har haft ett möte i Oslo i början av året. Där diskuterades hur biståndsprojekten utvecklas i de olika länderna. Gruppen beslutade att försöka hitta alternativa sätt att finansiera det internationella utvecklingssamarbetet.

SRF har drivit projekt tillsammans med synskadeorganisationer i Nicaragua, Rwanda, Tanzania, Botswana, Etiopien, Gambia och den afrikanska blindunionen. Målen med projekten är att organisationerna, som får stöd av oss, ska använda funktionshinderskonventionen som verktyg i sitt påverkansarbete för att få myndigheter på lokal, regional och nationell nivå i länderna att arbeta enligt funktionshinderskonventionen och se till att synskadades behov tillgodoses på alla livsområden.

I våra samarbetsprojekt har det handlat om följande;
Fler barn och ungdomar har blivit inskrivna i grundskola och gymnasium på Zanzibar och på Tanzanias fastland.
69 barn och ungdomar på Zanzibar, som inte går i skolan eller har blivit hemmasittare, har sökts upp och skrivits in i skolorna. På fastlandet har ett 20-tal ungdomar med synskador och albinism sökts upp och fått plats på yrkesutbildningar.

Fler personer på Zanzibar och på Tanzanias fastland med albinism ska få tillgång till undersökningar för tidig upptäckt av hudcancer, och 57 personer har sökts upp och fått sin hud undersökt. Några av dessa hade tecken på hudcancer och remitterades till något av landets cancersjukhus för behandling.

Lagen mot diskriminering av personer med funktionshinder antogs i Botswana 2024, och träder i kraft den 31 mars 2025.

Det afrikanska protokollet om personer med funktionshinder är nu ratificerat. Protokollet är en konvention anpassad för Afrika som tidigare har antagits av Afrikanska Unionen, 15 länder har nu ratificerat protokollet så nu träder det i kraft i hela världsdelen.

Funktionshinderslag i Etiopien

En sådan lag antogs 2023 men den har inte trätt i kraft ännu varför synskadeorganisationen i Etiopien har arbetat hårt för att få ett beslut om ikraftträdande.

Utökat stöd till synskadade barn i nicaraguanska skolor

Tack vare ett gemensamt utbildningsprogram som sedan 2019 har genomförts av synskadeorganisationen och utbildningsministeriet, finns det nu fler lärare som kan ge stöd till elever med synskador.

Vita käppens dag

Dagen firas i alla våra partnerländer. I Rwanda samarbetade synskadeorganisationen med ett stort telefonföretag som lät dem skicka ut SMS med information om vita käppen. Trafikpolisen i Kigali stoppade all trafik för att organisationen skulle kunna informera bilister och fotgängare om vad käppen är, hur den används och hur viktigt det är att alla visar hänsyn.

Nationell aktionsplan

En nationell aktionsplan har antagits av Tanzanias parlament. Planen beskriver vad som behöver göras för personer med albinism. Där framgår hur landet ska agera om personer med albinism misshandlas på grund av sin funktionsnedsättning.

Långsiktig finansiering

Insatser 2024

Givarbrev 2024

1. Vi har genomfört flera tester med give aways i breven för att utröna om det kan generera fler gåvor.
2. Vi har ökat antalet utskick av givarbrev.

Valpkalendern 2025

1. Eftersom Valpkalendern 2024 genomgick stora lyckade förändringar (se effektrapport 2023) har vi inte sett ett behov av att förändra Valpkalendern 2025 nämnvärt.
2. Vi har sänkt det lägsta möjliga beloppet på kalla adresser (inköpta) för att se om det kan göra att vi får fler förstagångsgivare.

Övrigt

Under 2024 har vi fått fler stora gåvor och fortsatt att personligen tacka de givare som gett en gåva på över tio tusen kronor. Vi har också börjat kommunicera och tacka våra månadsgivare.

Resultat 2024

Valpkalendern

Under kalenderåret 2024 fick vi in 18,7 miljoner kronor på kalendergåvor. Detta resultat är bättre än föregående år.

Vi tycks också ha fått fler förstagångsgivare genom att sänka det förprintade lägsta beloppet på Valpkalenderns brevkappor. Dessa nya givare är värdefulla på lång sikt då de genom att finnas i vår givardatabas kan de fortsatt nås av vår information. Några konverteras till månadsgivare och andra kan på sikt hamna i vår medlemsdatabas.

Givarbrev

Resultatet 2024 landade på cirka 12,8 miljoner kronor. Det är en ökning jämfört med föregående år. Denna ökning beror på ett högre antal brevutskick.

Våra tester med give aways har gjort att våra givare har gett gåvor vid fler tillfällen.

Övrigt

Minnesgåvor och hyllningsgåvor hade en omsättning på 620 tusen kronor, en liten minskning från föregående år.

För månadsgivare ligger omsättningen stabilt kring 600 tusen kronor.

Spontangåvor privatpersoner

Vi fick cirka 2,5 miljoner kronor i spontangåvor under 2024. Denna summa är ovanligt hög.

Testamente

Även när det gäller testamenten är summan ovanligt hög, cirka 6,7 miljoner kronor.

Effekt

För att Synskadades Riksförbund ska ha en hållbar och långsiktig finansiering krävs det att vi fortsätter att utvecklas och planera framåt. Genom att ha utvecklat och ökat antal givarbrev har vi skapat ytterligare en viktig kanal för gåvor. Detta gör att Valpkalendern inte behöver bära allt ansvar för våra gåvor. Vi sprider därmed också riskerna.

Effekten av våra insatser i givarbrev och kalendrar är tydlig. Vi når ut till vår målgrupp med information om Synskadades Riksförbunds verksamhet och arbete.

Detta gör också att uppmärksamheten och intresset för SRF ökar vilket leder till agerande och därmed ett ökat medlemsantal, fler spontangåvor och testamentsgåvor, reaktioner i våra sociala medier och besökare och konverteringar på webbplatsen.

Med fler utskickade insamlingsbrev under året får vi löpande intäkter vilket gör att vi effektivare kan överblicka budgetprognosen. Därigenom

har vi möjlighet att snabbare justera insamlingsutskicken vid behov. Vi kan förändra innehåll och korrigera tester snabbare.

Den långsiktiga effekten är att vi inte bara bibehåller vår verksamhet, vi kan dessutom expandera den.

Press och media

Gör vi *saker rätt*, eller gör vi *rätt saker*? Det är en fråga som bör genomsyra Synskadades Riksförbunds opinionsbildande arbete, inte minst vad gäller vår synlighet i media. Förhoppningen är att vi som förbund ska skapa innehåll som engagerar, sätter oss på kartan och bidrar till positiv förändring för synskadade. Målen med vårt pressarbete är att:

- Pressarbetet bör uppmärksamma brister i synskadades skyddsnät som vi vill ha åtgärdade, med målet att få till positiva förändringar för synskadade.
- Pressarbetet bör sätta Synskadades Riksförbund på kartan och göra oss till en stark aktör i samhällsdebatten.
- Vårt pressarbete har även i viss mån ett folkbildande syfte. Vi vill sprida kunskap om synskador och dess konsekvenser för de drabbade och för samhället.

Ett exempel är frågan om kommunal ledsagningshjälp. Den är på många håll obefintlig eller alldeles för dålig, och där syftar vårt opinionsbildningsarbete till att uppmärksamma det på både individ- och strukturnivå för att få till en förändring.

Med de målen och ambitionerna i åtanke följer här en redogörelse för vårt övergripande genomslag i media under 2024. För den som vill veta mer, finns en bilaga med en kronologisk redogörelse som går igenom pressaktiviteter och genomslag kvartal för kvartal.

Statistik och nyckeltal

Sökord

För att veta var våra prioriterade frågor omskrivs och diskuteras, och var förbundet syns, har vi mediebevakningsverktyget Infomedia till hjälp. Genom dem har vi bevakning på ett större antal så kallade sökord eller söknamn (hädanefter enbart kallade "sökord") i både lokal, regional och nationell media. När något av våra sökord förekommer i tryckt eller webbaserad media får vi en nyhetsnotis om det.

Exempel på namn vi har bevakning på är:

- Synskadades Riksförbund (med olika ändelser)
- Niklas Mattsson i kombination med Synskadades Riksförbund
- Ledarhundskalendern

Ett större antal ord relaterade till synskadavärlden ingår också i vår bevakning, exempelvis ledsagning, punktskrift och synnedsättning. Genom att jämföra över tid hur och var sökorden förekommer kan vi, i alla fall på ett ungefär, säga något om vilket genomslag vårt opinionsbildningsarbete har.

Om vi jämför med år 2023 så har den totala räckvidden för våra sökord ökat med tre procent, från en räckvidd på 520 miljoner 2023 till 535 miljoner 2024. Räckvidden beräknas utifrån hur många som tar del av de olika medierna där våra sökord förekommer, och syftar alltså inte på unika mediekonsumenter.

Det antal unika medier våra sökord förekommer i har ökat med elva procent, från 513 år 2023 till 570 år 2024. Det enda nyckeltal som gått ner är antalet gånger något av våra sökord förekommer, där antalet år 2023 var 4064, och antalet år 2024 var 4021 vilket innebär en nedgång med en procent. Det får dock anses kompenseras av vår ökade räckvidd för sökorden. Våra sökord kanske inte nämnts riktigt lika ofta, men de medier de syns i har alltså sannolikt bättre räckvidd.

Vilka tar upp våra frågor?

De medier som flitigast rapporterar om våra frågor. Här är topp 10-listan med antalet sökordsträffar inom parentes:

1. Sveriges Radio (256)
2. Piteå-Tidningen (211)
3. Synskadades Riksförbund, vår egen webbplats (112)
4. MyNewsdesk, en tjänst för utskick av pressmeddelanden (64)
5. Göteborgs-Posten (63)
6. SVT (59)
7. Dagens Nyheter (59)
8. Kristianstadsbladet (56)
9. Nerikes Allehanda (56)
10. Aftonbladet (55)

Något som blir tydligt är att lokala fall som får stor uppmärksamhet påverkar i hög grad var våra frågor syns. Fallet med dövblinda Evelina i Piteå exempelvis ligger med stor sannolikhet bakom att våra sökord förekommit så mycket i Piteå-Tidningen.

Sociala medier

I ett modernt och föränderligt medielandskap behöver vi även ha koll på vår synlighet i sociala medier. Här ser vi en ökning av samtliga nyckeltal. Vår räckvidd har gått upp 1,5 procent, antalet gånger våra sökord omnämnts har ökat med 2,3 procent och de unika sociala medier vi syns i har gått upp med 9 procent jämfört med 2023. Eftersom dessa siffror ger en indikation om i vilken omfattning våra mediala aktiviteter engagerar och sprids kan de också ge en del av svaret på frågan "Gör vi rätt saker?". Vi verkar i alla fall vara på rätt spår!

Våra egna medier

I förbundets egna medier, Perspektiv och Synpodden, bevakar organisationen synområdet i stort, vad gäller den intressepolitiska utvecklingen i landet, medicinsk forskning, tillgänglighet, idrott och hälsa. Dessutom är det en plattform där vi kan sprida vad som händer i hela organisationen.

Perspektiv har utkommit med fyra nummer under året, i mars, juni, september och december. Upplagan ligger på drygt 10 000 exemplar per nummer med de olika medieslagen hopräknade.

Även om Perspektiv är en medlemstidning är målet att den ska kunna läsas med behållning av ickemedlemmar, som därigenom kan lockas att

bli medlemmar. Tidningen ska göra läsarna medvetna om hur förutsättningarna ser ut för personer med synnedsättning, granska beslut och förslag som påverkar vardagen och bidra till opinionen för ett bättre samhälle. Men minst lika viktigt är rollen att vara ett stöd och inspiratör i läsarnas liv utifrån synnedsättningen och ge konkreta tips om hjälpmedel eller strategier för att hantera sin vardag.

Under året har en artikelserie om Louis Braille rullat som en följetong, med tanke på att punktskriften fyller 200 år nästa år. Ett viktigt tema under året har varit kongressen i oktober, där Perspektiv har varit en kanal ut till medlemmarna för att väcka intresse och engagemang för organisationens framtid.

Synpodden har utkommit med sex ordinarie avsnitt och ett specialavsnitt under året, fyra under våren och tre under hösten. Antalet lyssningar har oftast legat mellan 700 och 800 lyssningar per avsnitt. Vårens avsnitt har innehållit en blandning av reportage och studiointervjuer på aktuella teman. Under vinjetten Techpepp har lyssnaren fått konkret vägledning för att hantera tekniska hjälpmedel, däribland nyheter i Jaws, hur man enkelt delar bilder från mobilen och hur man anpassar sin mobil med olika gester.

Perspektiv och Synpodden utgör viktiga komplement till arbetet med att nå ut i övrig nyhetsmedia. Tidningen och podden är viktiga kunskapsbanker och ställen att hämta "case" ifrån när journalister ringer.

Perspektivs och Synpoddens publiceringar redovisas i kvartalsöversikten.

Medieåret som gått

Trender

Det är som sagt tydligt att så kallade "case" på lokal nivå hjälper oss att nå ut – även nationellt. Här är återigen dövblinda Evelina i Piteå ett bra exempel. Hennes situation har varit en följetång i lokalmedia, men har även lyfts i de flesta stora nationella medierna som TV4, Aftonbladet och Dagens Nyheter.

Att Nicolina Pernheim Goodrich, bronsmedaljör i judo i Paralympics, fått sin ledsagning indragen har också spridits i flera stora nationella medier. Även Mathias Smok Palms situation i Vårgårda har genererat mycket media.

Vi vet fortfarande inte hur Nicolinas situation slutar, men värt att notera är att både Evelina och Mathias har fått ändrade beslut och utökad hjälp. Även kocken Kristoffer i Hudiksvall fick, till slut, behålla sin färdtjänst, åtminstone för tillfället. Det visar att när medial uppmärksamhet riktas mot orättvisa bedömningar kan det hjälpa på både individuell nivå – felaktiga beslut kan rivas upp, och strukturell nivå – våra frågor får uppmärksamhet.

Andra större händelser som satt våra frågor på agendan är Paralympics i Paris, samt det faktum att riksdagen röstade för att en ny lag om ledsagning ska utredas.

Några höjdpunkter i pressarbetet under året som gått.

- Vi fick in en debattartikel i Aftonbladet undertecknad Niklas Mattsson. Där lyfts problematiken med indragen ledsagning för synskadade. Blev även lyft på ledarplats i samma tidning.
- Efter Nicolinas avslag fick vi tillsammans med Parasport Sverige och Unga med Synnedsättning in en debattartikel om ledsagning i Expressen.
- Tiina Nummi Södergren intervjuades i TV4 om den nya synskadade Barbiedockan.
- Niklas Mattsson och förbundsjurist Anna Quarnström har intervjuats i Dagens Nyheter om ledsagning i olika sammanhang.
- Anna Quarnström har intervjuats i TV4-nyheterna om ledsagning, med utgångspunkt i fallet Evelinas i Piteå.
- Flera stora medier, bland andra TV4 och Göteborg-Posten, rapporterade om riksdagens tillkännagivande om ledsagning.
- TV4 har lyft diskriminering mot ledarhundsförare i ett inslag, Niklas Mattsson intervjuas.

Slutord

På sätt och vis är Synskadades Riksförbund en spretig och komplex organisation med stor bredd i verksamheten. Men på många sätt går allt vi gör in i varandra, ett verksamhetsområde förstärker det andra.

Om vi syns och hörs i media och på sociala medier får fler kännedom om att vi finns. Då hittar förhoppningsvis fler till våra föreläsningar, läger, kurser och föreningar. Samma sak händer om vi växlar upp vår insamling, och med mer insamlade medel kan vi dessutom skapa ännu mer verksamhet för våra medlemmar. Och apropå medlemmar, får vi fler sådana stärks vår ställning som civilsamhällesaktör ytterligare.

Så även om denna verksamhetsberättelse visar på vår bredd, på hur vitt skilda saker vi gör, är vår förhoppning att den också visat på hur allt hänger ihop och inte minst hur alla delar är viktiga för helheten. I den andan går vi som förbund vidare in i 2025 – tillsammans.

Följande handlingar har undertecknats den 28 april 2025

SRFs Verksamhetsberättelse effektrapport
2024.pdf
(583207 byte)
SHA-512: 86c8577656d6687ab029c7bb060c0491afbe8
856a76ee912ee189b5f79db9275d9a99a46f06ab5c3081
82db33f453eafe2634ff0d556549e5145ccbf2656ab1

Underskrifter

2025-04-25 12:02:24 (CET)

Christoffer Telin

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-28 11:42:58 (CET)

Erika Hudson

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-25 13:08:57 (CET)

Gunilla Thomsson

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-25 12:00:12 (CET)

Linus Forsberg

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-25 13:58:28 (CET)

Neven Milivojevic

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-25 11:58:33 (CET)

Niklas Mattsson

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-25 12:47:41 (CET)

Peter Tjernberg

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-25 13:05:43 (CET)

Sam Motazedi

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-25 18:02:07 (CET)

Tina Nummi Södergren

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-27 19:25:35 (CET)

Ulla Maria Thorstensson

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-25 12:35:23 (CET)

Ulrika Alexandra Norelius Centervik

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

Undertecknandet intygas av Assently

Verksamhetsberättelse 2024

Verifiera äktheten och integriteten av detta undertecknade dokument genom att skanna QR-koden till vänster. Du kan också göra det genom att besöka <https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:

e1ddb9e78ed3e34cd750a0571d9dd14b0ab425fb73bab87cf6e4d5b0b53d7c637c2d1f9db6f6da7905c3e3eed3cd6f1fa29d6b397f84c145c8209c8ec96de519

Om detta kvitto

Dokumentet är elektroniskt undertecknat genom e-signeringsplattformen Assently i enlighet med eIDAS, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014. En elektronisk underskrift får inte förvägras rättslig verkan eller giltighet som bevis vid rättsliga förfaranden enbart på grund av att underskriften har elektronisk form eller inte uppfyller kraven för kvalificerade elektroniska underskrifter. En kvalificerad elektronisk underskrift ska ha motsvarande rättsliga verkan som en handskreven underskrift. Assently tillhandahålls av Assently AB, org. nr. 556828-8442, Sverige.